

договір на 2014–2016 роки між адміністрацією і профспілковим комітетом студентів та аспірантів ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» [4].

Аналіз нормативних документів дозволяє зробити висновок, що обсяг прав і обов'язків студентів можна вважати достатньо збалансованим – з урахуванням того, що їх академічні права, свободи і обов'язки кореспондують безпосередньо виші. Важливим є момент ознайомлення студентів з правами та їх захистом, у разі порушення; а також з обов'язками та наслідками їх невиконання. Органами студентського самоврядування (Студентська академічна рада, Профком студентів та аспіратів ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана») активізована робота щодо забезпечення соціальних, академічних та економічних прав, в той же час поза увагою практично залишаються обов'язки. Разом з тим, як права, так і обов'язки у документах, що були проаналізовані вище, позначені як вимоги досить загального характеру, тобто при її трактуванні можуть виникнути досить суттєві розбіжності, якщо з'ясуванням їх змісту будуть займатися безпосередньо самі студенти та викладачі. А отже з'ясування змісту прав та обов'язків студентів у курсі «Права людини та їх захист» сформує активну правову позицію студентів в ситуаціях, пов'язаних з конкретними випадками порушення прав студентів чи виникнення такої загрози, а також усвідомлення необхідності виконання своїх обов'язків.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України від 19.09.2014; 2014 р., / № 37-38 /, стор. 2716, стаття 2004
2. Статут Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 20.03.2015 р. № 331. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kneu.edu.ua/userfiles/dostup/Statut_KNEU/index.html
3. Правила внутрішнього трудового розпорядку Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» від 13.12.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/ua/Information_for/professors/norm_doc/
4. Колективний договір на 2014-2016 роки між адміністрацією і профспілковим комітетом студентів та аспірантів ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» від 25.12.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/ua/Information_for/professors/norm_doc

*Риндюк В.І., к.ю.н.,
доцент кафедри теорії та історії держави і права*

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ЧЕРЕЗ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

В сучасному процесі модернізації вищої освіти в Україні одним із ключових моментів є перехід від «знаннєвого» підходу в організації навчання до «компетентнісного», а саме переорієнтація навчання з традиційного процесу засвоєння знань на процес формування і розвиток загальних (базових) і спеціальних (предметних, фахових) компетентностей студента. Компетентнісний підхід реалізується, зокрема, через студентоцентризм, тобто особистісну орієнтованість навчання, цілеспрямоване формування умінь та навичок, що дозволять майбутньому фахівцю успішно виконувати професійні обов'язки за обраною спеціальністю.

Щодо дисципліни «Проблеми теорії держави і права», то остання викладається на п'ятому курсі для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 8401 «Правознавство». Основна проблема у викладанні дисципліни «Проблеми теорії держави і права» пов'язана з тим, що існуючі на сьогодні навчальні програми, підручники та навчальні посібники з цієї дисципліни за своєю структурою та змістом або повторюють курс науки «Теорія держави і права», що читається на першому курсі навчання будь-якого юридичного факультету, та спрямовані на її повторне вивчення, або присвячені теоретичному аналізу та порівнянню різних концепцій державорозуміння та праворозуміння та не розглядають реальних теоретичних проблем теорії держави і права, які мають практичне значення.

Відповідно, при формуванні змісту та структури навчальної програми з дисципліни «Проблеми теорії держави і права» на сьогодні нагальним є питання переорієнтації з «знаннєвого» підходу у вивченні цієї дисципліни на «компетентнісний». Якщо виходити з особливостей студентоцентрованого навчання, то його результатом є компетенції, які мають бути сформовані у майбутніх фахівців. Основна компетентність, яка формується при вивченні науки «Теорія держави і права» на першому курсі у студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – це засвоєння теоретичних основ юридичних знань необхідних для вивчення інших галузевих юриди-

чних наук. Викладання дисципліни «Проблеми теорії держави і права» спрямоване вже на формування тих компетентностей, що відповідають другому (магістерському) рівню вищої освіти, який передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Зокрема, це такі компетентності як:

1) *здатність до навчання*. У сучасних умовах оновлення інформації, особливо в сфері права, відбувається набагато швидше, ніж студенти завершать навчання. В таких умовах важливо навчити майбутніх фахівців уміння самостійно отримувати знання, знаходити, аналізувати та синтезувати інформацію, а також використовувати отримані знання на практиці;

2) *дослідницькі навички і уміння, критичне мислення*. Необхідно сформувати у кожного студента власне наукове розуміння сучасних державно-правових реалій, уміння вести дискусію оперуючи юридичними категоріями та висловлювати власне обґрунтоване критичне бачення щодо проблем державно-правової дійсності;

3) *здатність генерувати нові креативні ідеї та вирішувати проблеми на інноваційній основі*. Майбутні фахівці мають вміти пояснити причини існуючих проблем в державно-правовій сфері, вибудувати причинно-наслідкові зв'язки і, як наслідок, – вміти прогнозувати, попереджати і пропонувати нові креативні підходи до розв'язання конкретних проблем теорії держави і права.

Садовник О.В., к.е.н.,
доцент кафедри економіки АПФ

НАУКОЦЕНТРИЗМ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Розвиток науки та освіти обумовлює необхідність постійного вдосконалення знань і навичок, що є запорукою розвитку професіоналізму в системі підготовки фахівців економічного профілю. Вимоги роботодавців щодо вмінь і навиків випускників економічних вузів постійно зростають, а це, в свою чергу, відображається в адаптації навчальних планів, їх постійному вдосконаленню і вимагає від викладачів подачі сучасних методів аналізу та методів управління економічними процесами. Враховуючи наведене, стає очевидним, що основою освітнього процесу має стати поєднання освіти на науки при викладанні всіх без виключення економічних дисциплін. Особливо це стосується підготовки фахівців на завершальному циклі рівня вищої освіти бакалавр і протягом усього циклу підготовки фахівців рівня вищої освіти магістр. Тому фахові дисципліни економічного циклу повинні складатися з двох частин:

— обов'язкова складова, яка дозволить студенту опанувати основні знання та розвиватиме потрібні професійні компетенції;

— науково-творчої складової, яка має стимулювати у студентів розвиток наукового мислення, у тому числі з економіки, й розвиватиме творчий підхід у вирішенні економічних проблем на рівні підприємства та галузі в цілому.

При цьому, розвиток економічної науки має бути центральною складовою дисципліни, а теоретико-практична база дисципліни лише підґрунтям, яке забезпечить розвиток наукової складової. Навчальний процес сьогодення вимагає більше індивідуальної підготовки студентів ніж аудиторної. Тому викладачі повинні переорієнтуватися з типової подачі матеріалів на фахівців, які не викладають матеріал, а є основними інструкторами з питань щодо освоєння матеріалу, роз'яснюють ключеві проблематики курсу, наводять основні підходи у вирішенні базових економічних задач і наштовхують на пошук альтернативних напрямів розвитку бізнесу. Враховуючи ту особливість, що не всі люди за фізіологічними здібностями можуть займатися наукою, наукова складова дисциплін має бути варіативна, а студент особисто обирає за якою варіативною частиною він може виконати завдання та отримати оцінку (особливо це важливо, якщо підсумковою формою перевірки знань є іспит).

На базі такої варіативної наукової частини можна створювати міждисциплінарні професійні гуртки, в основі яких буде закладено розвиток економічної науки, поширення між студентами іміджесті даного напрямку та підготовка студентів, за бажанням, до вступу в аспірантуру. Зазначені гуртки можуть функціонувати в межах кафедральної тематики наукових досліджень, а результати досліджень публікуватися у фахових виданнях. За таких умов, викладацький склад кафедри та студенти, які бажають займатися наукою, могли продовжувати низку наукових досліджень актуальних сьогодні в економічному світі.